

urana u Makedoniji posle Drugog svetskog rata; i Nebojša Stambolija i stipendista Momir Ninković sa izlaganjem o biografiji Jovana Altiparmakovića, istaknutog međuratnog advokata i senatora iz Bitolja.

U svakoj grupi je posle pojedinih sesija vođena živa i interesantna diskusija, tokom koje su činjeni naponi da se razjasne nejasnoće i daju odgovori na pojedina sporna pitanja. Po završetku izlaganja i diskusija drugog dana rada, održana je promocija prevoda na makedonski jezik dela „Crno jagnje i siv soko“ od Rebeke Vest, prof. dr Vladimira Cvetkovskog, na kojoj je govorila prof. dr Viktorija Petkovska, čime je simpozijum zatvoren.

Dragomir Bondžić

Međunarodna naučna konferencija
THE GREAT WAR IN 1915 (VELIKI RAT 1915)
Beograd, 2–6. novembar 2015.

Početak novembra 2015. u Domu vojske u Beogradu održana je međunarodna naučna konferencija pod nazivom *The Great War in 1915 (Veliki rat 1915)*. U pitanju je jedna u nizu konferencija kojom se obilježava 100-godišnjica Prvog svetskog rata. Organizovali su je Muzej vojne istorije/Institut za vojnu istoriju iz Beča i Institut za strategijska istraživanja Ministarstva odbrane Republike Srbije iz Beograda. Konferenciju je svečano otvorio Zoran Đorđević, državni sekretar u Ministarstvu odbrane Republike Srbije, a na otvaranju prisutnima su se obratili i dr Milan Terzić, načelnik Odeljenja za vojnu istoriju Instituta za strategijska istraživanja, pukovnik dr Mario Kristijan Ortner, direktor Muzeja vojne istorije u Beču i dr Johanes Ajgner, ambasador Republike Austrije u Beogradu. Državni sekretar Đorđević je na otvaranju podsjetio da je 1915. najteža godina za Srbiju u Velikom ratu i da je tokom nje poginulo, ranjeno i nestalo više stotina hiljada ljudi. Ambasador Ajgner je istakao da Konferencija omogućava da Austrija i Srbija, iako su u Prvom svjetskom ratu bile na suprotnim stranama, dođu do zajedničkog viđenja tog događaja svjetskih razmjera. Zadatak Konferencije je bio da kroz nova istraživanja dâ doprinos proučavanju i poznavanju vrlo burne 1915. godine u kojoj se ratni požar proširio ulaskom Bugarske u rat na strani Centralnih sila i Italije na strani sila Antante. Osim toga, to je godina strahovite epidemije pjegavog tifusa, nove ofanzive na Srbiju i njenog jesenjeg sloma.

Na Konferenciji su predstavljena 33 rada vojnih i civilnih istoričara iz Srbije, Rusije, Grčke, Bugarske, Italije, Finske, Velike Britanije, Poljske, Austrije, Hrvatske, Njemačke, Slovenije, Mađarske, Slovačke i Tunisa. Radni jezik Konferencije je bio engleski. Kroz prezentovane radove dati su osvrti na diplomatske pregovore oko ulaska Bugarske i Italije u rat, položaj neutralnih zemalja (na primjeru Grčke), život u pozadini fronta (Finska, Hrvatska, Dalmacija), borbe na Istočnom, Italijanskom i Balkanskom frontu i Sueckom kanalu, stanje austrougarske i srpske armije, ratnu propagandu, zarobljenike, strane misije, dobrovoljce i druge teme. Među osmoro učesnika iz Srbije bila su i dva saradnika Instituta za savremenu istoriju. Naučni saradnik dr Milan Gulić prvog radnog dana predstavio je prilog *Dalmatia in 1915 (Dalmacija 1915)*, dok je naučni saradnik dr Danilo Šarenac drugog radnog

dana izložio rad *Minority Combatants as a Part of Belgrade Defense Forces 1915 (Borci iz redova manjinskih naroda kao dio snaga za odbranu Beograda 1915)*.

Na osnovu predstavljenih radova, naučnih dometa, kvaliteta diskusija i razmijenjenih znanja možemo reći da se radilo o jednoj od najkvalitetnijih konferencija održanih u sklopu obilježavanja 100-godišnjice Prvog svjetskog rata. Za uspješan rad Konferencije, nastale zahvaljujući saradnji ustanova iz Srbije i Austrije, najveće zasluge imaju major mr Dalibor Denda iz Instituta za strategijska istraživanja i direktor Muzeja vojne istorije u Beču pukovnik Mario Kristijan Ortner.

Milan Gulić

Međunarodni naučni skup
NADBISKUP STEPINAC I SRBI U HRVATSKOJ U KONTEKSTU
DRUGOGA SVJETSKOG RATA I PORAĆA
Zagreb, 24. novembar 2015.

U organizaciji Hrvatskog katoličkog sveučilišta i Zagrebačke nadbiskupije, 24. novembra 2015. u Zagrebu je održan naučni skup pod nazivom *Nadbiskup Stepinac i Srbi u Hrvatskoj u kontekstu Drugoga svjetskog rata i poraća*. Na skupu je podneto 10 saopštenja uglavnom posvećenih delovanju zagrebačkog nadbiskupa Stepinca tokom Drugog svetskog rata u vreme postojanja fašističke (ustaške) Nezavisne Države Hrvatske. Neka saopštenja su bila posvećena političkoj istoriji od vremene stvaranja jugoslovenske države i mestu Hrvatske u njoj, zatim pitanjima vezanim za sudski proces protiv nadbiskupa 1946, kao i za pitanjima vezanim za njegovu kanonizaciju. Osim učesnika iz Hrvatske, saopštenja su podneli i Milan Koljanin iz Instituta za savremenu istoriju i Radmila Radić iz Instituta za noviju istoriju Srbije iz Beograda. U najvećem delu podnetih saopštenja isticana je humana delatnost nadbiskupa Stepinca u spasavanju progonjenih Srba i Jevreja, pre svega srpske dece. R. Radić je u saopštenju pod naslovom „Nadbiskup Stepinac i odnos prema Srbima i pravoslavlju“ istakla nadbiskupovo odbacivanje jugoslovenske države, negativan odnos prema Srpskoj pravoslavnoj crkvi i pravoslavlju, kao i odgovornost za masovnu prisilnu konverziju Srba u NDH. U svom saopštenju pod nazivom „Nadbiskup Stepinac i odnos prema vlastima u NDH“ M. Koljanin je istakao izuzetnu podršku nadbiskupa, episkopata i rimokatoličkog klera ustaškoj državi do poslednjih dana njenog postojanja, afirmativan odnos nadbiskupa prema njenim zakonima i institucijama, odnos prema masovnom interniranju u logore i uništenju Srba i Jevreja. On je na kraju pomenuo standarde koje je Rimokatolička crkva ustanovila za kanonizaciju neke osobe iz perioda Drugog svetskog rata, koji ne bi mogli da se primene i na nadbiskupa Stepinca.

Milan Koljanin